B. N. C.
FIRENZE
1046
1

1046.1

DE NVMISMATE ANTIQVO

AUGUSTI

ET

PLATONIS,

Epistola

CAROLI PATINI,

D. M. P.

BIBLIOTECA NACIONAL 1872

BASILEAE,

M DC LXXV.

ILLVSTRISSIMO COMITI,

VALERIO ZANIO,

Academiæ Gelatorum olim Principi,

CAROLUS PATINUS,

S. P. D.

INTER cuncta amicitiæ officia, nullum equidem honeſtius & glorioſius mihi videtur, quàm quod bono publico præſtatur, ut iniquiſsimus meritò audiat, qui operam ſuam curámq; illis ſubtrahere tentat, eâ imprimis rogatus humanitate, quâ, Illuſtriſsime Vir, me nuper compellare dignatus es. Optâſſe mihi videris, ut Numiſmatis cujusdam rarioris deſcriptionem Tibi pararem: & quamvis non deeſſent, quas prætexere poſſem, rationes, quibus hoc quidquid eſt officij declinare fortè liceret, malui tamen cunctas illas obſequio Tibi debito ſubmittere, & me Operi expetito accingere.

Tot verò illuſtriores nummi menti obverſantur, ut eorum numerus pariter ac dignitas optionem difficilem reddant. Perluſtranti enim Italiam, plusquam quinquies mille intueri volupe fuit, quibus & raritas & hiſtoria,

ſupra eos qui hactenus publicum viderunt , pretium conciliant, quorum unusquisq; primùm oblatus, amorem & admirationem ſui parere valeret. Omnes iſti & ſinguli indignè quaſi ferunt in loculorum meorum tenebris obſcuram tolerare vitam: & ſive oculos tuos harum rerum cupidos oblectandi, ſive Reipublicæ litterariæ quamprimùm innoteſcendi deſiderio proſilire certatim, meq; etiam ſinguli, ut aures oculosq; accommodem, tacitâ quâdam voce rogare videntur. Ne inſolenti hac locutione offendaris, Vir Illuſtriſſime, perblandè me, inquam, quotidie alloquuntur: Imo cùm dies me illis audiendis haud rarò deficiat, noctis etiam partem ſibi aliquam depoſcunt, ac poſthabitâ meâ ſorte & otio, neſcio quo fato acti, unicè ſe offerunt bono publico , ut non ampliùs ſufficiam eorum votis reniti , contentus exigui temporis moram ab iis quaſi precariò obtinuiſſe. Verùm , eheu ! quî poſſim quinquies mille ſufficere , qui vix unius expediendi ſpem concipio? Tuo verò opus eſſet, ad opus hoc maximum, genio maximo. Miſſos facerem omnino audaciores hos conatus, nî Sertorius fidem faceret induſtriæ quoscunq; & vel innumeros labores ſuperaturæ, cùm equus vel maximè piloſus tandem depilis fiat, uno poſt alium evulſo. Et poſtquam ab uno incipio, quem ex multis ſelegi, quemque viſum olim non ſine admiratione, in cimeliarchio Em. Cardinalis Barbarini Tibi, Vir Illuſtriſſime, dedico, reliqui quoque lucis publicæ uſuram jure ſucceſſionis ſibi promittere poterunt.

Eſt autem nummus ille illuſtris, ex ære medio, ærugine viridi & quaſi ſmaragdinâ obductus , indubitatæ

antiquitatis. Auguſtus cernitur in altera parte; in altera Plato. Et quæſo, ubi tandem liceret in tam anguſto ſpatio tam ſublime & admirandum invenire majeſtatis & ſapientiæ connubium? Intuere mecum, quibus par eſt oculis, & nullum poſthac admiraberis conſortium illuſtrius. Utut enim Auguſtus, juvenili ambitione rei Romanæ ſummam ſibi ſoli vindicaturus, cædibus ac proſcriptionibus in clariſſimos quosque cives ſævierit, optimus tamen Princeps audiit, ex quo, ſuperatis hoſtibus, connatæ clementiæ ſpecimina, non jam liberalis ſed prodigus, in patriam effudit: ut ſi quid primis annis aſperiùs aut etiam crudeliùs ſtatuerit, invitus admiſiſſe potiùs, quàm commiſiſſe videri poſſit. Et quidem clementiæ ſuæ præmia vivus vidit. Præter enim vitæ & regiminis (ad quadrageſimum quartum usq; annum protenſi) diuturnitatem, conſenſu Urbis & Orbis univerſi, non ſolùm in ſumma veneratione habitus, ſed & præcipuus adorationis cultus ei delatus, quod ante eum mortalium vix ulli contigerat. Dicata quippe illi templa, erectæ aræ, conſtituti ſacerdotes, immolatæ victimæ, & neſcio an Deorum ulli tot tantique honores iis temporibus fuerint habiti. Memoria tam præclari Principis quanta in dignatione apud poſteros fuerit, illud argumento ſit, quòd qui in ejus dignitatem ſucceſſerunt, honori ſummo ſibi ducerent, ab eo AVGVSTI *nomen mutuari: neque etiam hiſtoriæ ullibi, quàm in hoc Principe optimo & glorioſiſſimo deſcribendo, prolixiores deprehenduntur. Verùm vaſtum pelagus ingreſſus, littus repeto, & ad Platonem redeo, cujus effigiem facies averſa exhibet, Virum, ob divinam quam*

profeſſus eſt ſapientiam, verè divinum: de quo proin mihi quatuor dicenda exiſtimo. Primùm vitam ejus paucis exponam. Deinceps ſingularia & præcipua ejuſdem enarrabo. Tertiùm primaria tanti Philoſophi dogmata perſtringam: Ultimùm conjunctionis cum Auguſto rationem, quod quidem caput rei eſt, indicabo.

Plato familiam ſuam arceſſit à Diis pariter & Regibus, nec abſque prodigiis. Uſque adeo formoſus reperiebatur ut Apollini, cujus Dei ſpeciem gravida mater elegantioris ſtatuæ intuitu fortiter animo impreſſerat, ſimilis exiſtimaretur; ſub ejus cunis examen apum, & mel ſub labiis repertum dicunt, ut vix plura mellitæ eloquentiæ præſagia in unum hominem conſpirare potuerint Natus eſt Athenis, aut ſecundum quoſdam, in Ægina, inſula vicina. Dubium videri poſſit, an Athenis ſit natus, illud tamen conſtat, Parentibus eum natum Athenienſibus, ab ipſo Solone deſcendentibus. Neque etiam educatio ei defuit, qualis adoleſcenti tantæ proſapiæ & ſpei debebatur, & tempora illa requirebant: Edoctus quippe Grammaticam, Muſicam, Hiſtoriam, Poëſin, matheſin, etiam militiæ patriæ initiatus eſt. Ut autem primùm, Philoſophorum illud oraculum Socratem audiit, omnibus reliquis occupationibus & ſtudiis valedixit, præceptoris amantiſſimus, ab eoque viciſſim ſummè adamatus. Omnia etiam extrema tentavit, quibus Præceptorem chariſſimum è triginta Tyrannorum, exitium ei decernentium, manibus liberaret: Obtulit magnam auri vim, ſæpè publicè perorando ejus patrocinium ſuſcepit, pio ſed fruſtraneo conatu; Socrates

enim tandem veneno necatus, gloriæ ſuæ ſucceſſorem hunc ipſum reliquit Platonem. Philoſophi tum temporis iniquum à Tyrannis patiebantur fatum, cui ſe ſubducere, quibus poterant modis, neceſſe habebant. Plato ergo Megaram conceſſit, ubi ſtudia ſub Euclidis auſpiciis provexit. Dehinc Cyrenem delatus, mathematicum Theodorum frequentavit. Curioſæ mentis impetus ipſum in Italiam & Ægyptum compulit. In illa Pythagoricos; in hac Theologos abſtruſiores ſui ſæculi audiit, ut Patres Eccleſiæ eum Moſis ſcripta evoluiſſe, & plurima exinde Philoſophiæ ſuæ intuliſſe, haut obſcurè conjectârint. S. Auguſtinus ſcribit, Platonem cum Propheta Jeremia converſatum, ſed paulò pòſt comperiit, eum ſexaginta annis ante Platonis in Ægyptum adventum, obiiſſe. Petiit hinc Perſidem de myſteriis religionis ibidem Magos conſulturus, nî bella obicem poſuiſſent, ad uſque Indos eorúmque ſacerrimos Brachmannos penetraturus. Redux factus Athenis Philoſophiam docuit, glorioſum & primarium civitatis ſtudium. Quidquid hominum erat melioris notæ per univerſum mundum, ad ejus Academiam certatim gregatimq; confluebat. Locus is erat extra urbem, cujus nomen à poſteris in honore perpetuo & etiamnum in uſu eſt habitum. Ductus deſiderio incendii montis prodigioſi Ætnæ, deſeruit ad tempus Athenas, & in Siciliam ſeceſſit, ubi à Dionyſio Tyranno non cognitus modò, ſed etiam expetitus fuit; impatiens verò turpiſſimæ adulationis, quâ ei omnes fœdè abblandiebantur, non dubitavit palàm adverſus aulæ vitia declamare. Verùm, ut veritas odium parit, ita

parum abſuit, quin extremum periculum ſuâ parrheſiâ incurreret Plato, niſi Dion & Ariſtomenes eum imminentibus malis, pro ea quâ apud Principem valebant gratiâ, maturè ſubtraxiſſent. Evaſit tamen miſſus ad Lacedæmonium Legatum, qui habitu mancipii eum Æginam miſit: indeque Athenas ſuas rediit, libertati redditus. Iter denuò ſuſcepit Syracuſas, arceſsitus Dionyſii junioris precibus, ut ab eo regnandi artes addiſceret. Sed paulò pòſt remiſſus in patriam, iterumq; vocatus, à monſtro hoc humani generis atque prodigio dimiſſus deinde fuit ob ſuſpicionem nimiæ cum miniſtro aulico familiaritatis. In patria ergo liber ab omni anxietate vixit: Et quamvis plurimi eius famam maledictis tentarent, virtute tamen calumniam, & quicquid de eo erat pravæ ſuſpicionis, ſuperavit. Cum Xenophonte & Ariſtippo aliquando malè conveniebat, ſed quòd omnes tres ſectarentur & profiterentur virtutem, paulo pòſt reditum inter ipſos eſt in gratiam. Obiit tandem annum agens LXXXI morte placidâ, inter epulas, quibus amicos die ſuo natali exceperat. Corpus terræ mandatum in Academia ipſa, omni honoris cultu, tantæ virtuti & meritis debito. Epitaphiis plurimis luxuriabat funus. Ipſi Reges & Reſpublicæ ei aras & ſtatuas erigebant. Rex Mithridates quod in Academia collocarat monumentum hac epigraphe inſignivit.

ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ Ο ΡΟΔΟΒΑΤΟΥ ΠΕΡΣΗΣ ΜΟΥΣΑΙΣ ΕΙΚΟΝΑ ΑΝΕΘΕΤΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΗΝ ΣΙΛΑΝΙΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕ·

MITHRIDATES RHODOBATI FILIVS, PERSA, MVSIS IMAGINEM PLATONIS DEDICAVIT, QVAM FECIT SILANIO.

In

In privata Pibloſophi noſtri vita, plurima occurrunt cognitione Tua, Vir Illuſtriſſime, non indigna, quæ ideo præcedentibus ſubjungere, operæ pretium eſſe exiſtimo: quòd ſi tamen aliqua leviora & inferiora ingenio Tuo videbuntur, ea noſtro in Platonem affectui tribuenda cenſeas, qui me vel minima quæque ſectari jubet.

Inter maximas animi dotes, quibus genus omne mortalium anteibat, inſignis præfulget pietas, & erga Deos ſuos reverentia, quâ, cùm cæteros ſapientes longè omnes poſt ſe reliquerit, D I V I N I titulum, ſummo hominum conſenſu, adeptus eſt. Quotidie dicitur Diis gratias egiſſe, quòd marem non fæminam creâſſent, & Socratem magiſtrum conciliâſſent. Ingenio pollebat vaſtiſſimo & dexteritate admirabili; Cuncta ejus ſublimia, fœcunda, ſuavia: Unde & diſcipulos ſuos ſacrificia Gratiis ſæpius offerre juſſit. Ut verò erat formâ eximiâ, ita omnes quotquot intuebantur, ejus ducebantur amore; verùm modeſtia & verecundia ſupra formam emicabant. Et ut amorem vultu, ita voce adſenſum, apud omnes qui eum audiebant, conciliabat.

Nobiliores imprimis fæminæ tantâ cupiditate doctrinam ejus amplectebantur, ut aliam nullam admitterent. Peregrinam quandam ferunt virili habitu ſumpto, quò majore libertate polleret, ſæpius ad eum audiendum acceſſiſſe, nec niſi diu pòſt, perſonam hanc depoſuiſſe. Fuit quidam Stoicus Philoſophus qui Photio obſervante, hiſtoriam De fæminis Platonicis *ſcripſit, quod convenit cum illo Apuleii:* Multi auditores utriusque

1046.1

DE NVMISMATE ANTIQVO

AUGUSTI

ET

PLATONIS,

Epiſtola

CAROLI PATINI,

D. M. P.

BIBLIOTECA NAZIONALE 1872

BASILEAE,

M DC LXXV.

ILLVSTRISSIMO COMITI,

VALERIO ZANIO,

Academiæ Gelatorum olim Principi,

CAROLUS PATINUS,

S. P. D.

I*NTER cuncta amicitiæ officia, nullum equidem honeſtius & glorioſius mihi videtur, quàm quod bono publico præſtatur, ut iniquiſſimus meritò audiat, qui operam ſuam curámq; illis ſubtrahere tentat, eâ imprimis rogatus humanitate, quâ, Illuſtriſſime Vir, me nuper compellare dignatus es. Optâſſe mihi videris, ut Numiſmatis cujusdam rarioris deſcriptionem Tibi pararem: & quamvis non deeſſent, quas prætexere poſſem, rationes, quibus hoc quidquid eſt officij declinare fortè liceret, malui tamen cunctas illas obſequio Tibi debito ſubmittere, & me Operi expetito accingere.*

Tot verò illuſtriores nummi menti obverſantur, ut eorum numerus pariter ac dignitas optionem difficilem reddant. Perluſtranti enim Italiam, plusquam quinquies mille intueri volupe fuit, quibus & raritas & hiſtoria,

ſupra eos qui hactenus publicum viderunt , pretium conciliant, quorum unusquisq; primùm oblatus, amorem & admirationem ſui parere valeret. Omnes iſti & ſinguli indignè quaſi ferunt in loculorum meorum tenebris obſcuram tolerare vitam: & ſive oculos tuos harum rerum cupidos oblectandi, ſive Reipublicæ litterariæ quamprimùm innoteſcendi deſiderio proſilire certatim, meq; etiam ſinguli, ut aures oculosq; accommodem, tacitâ quâdam voce rogare videntur. Ne inſolenti hac locutione offendaris, Vir Illuſtriſsime, perblandè me, inquam, quotidie alloquuntur: Imo cùm dies me illis audiendis haud rarò deficiat, noctis etiam partem ſibi aliquam depoſcunt, ac poſthabitâ meâ ſorte & otio, neſcio quo fato acti, unicè ſe offerunt bono publico , ut non ampliùs ſufficiam eorum votis reniti , contentus exigui temporis moram ab iis quaſi precariò obtinuiſſe. Verùm , eheu ! quî poſsim quinquies mille ſufficere , qui vix unius expediendi ſpem concipio? Tuo verò opus eſſet, ad opus hoc maximum, genio maximo. Miſſos facerem omnino audaciores hos conatus, nî Sertorius fidem faceret induſtriæ quoscunq; & vel innumeros labores ſuperaturæ, cùm equus vel maximè piloſus tandem depilis fiat, uno poſt alium evulſo. Et poſtquam ab uno incipio, quem ex multis ſelegi, quemque viſum olim non ſine admiratione, in cimeliarchio Em. Cardinalis Barbarini Tibi, Vir Illuſtriſsime, dedico, reliqui quoque lucis publicæ uſuram jure ſucceſsionis ſibi promittere poterunt.

Eſt autem nummus ille illuſtris, ex ære medio, ærugine viridi & quaſi ſmaragdinâ obductus , indubitatæ

antiquitatis. Auguſtus cernitur in altera parte; in altera Plato. Et quæſo, ubi tandem liceret in tam anguſto ſpatio tam ſublime & admirandum invenire majeſtatis & ſapientiæ connubium? Intuere mecum, quibus par eſt oculis, & nullum poſthac admiraberis conſortium illuſtrius. Utut enim Auguſtus, juvenili ambitione rei Romanæ ſummam ſibi ſoli vindicaturus, cædibus ac proſcriptionibus in clariſſimos quosque cives ſævierit, optimus tamen Princeps audiit, ex quo, ſuperatis hoſtibus, connatæ clementiæ ſpecimina, non jam liberalis ſed prodigus, in patriam effudit: ut ſi quid primis annis aſperiùs aut etiam crudeliùs ſtatuerit, invitus admiſiſſe potiùs, quàm commiſiſſe videri poſſit. Et quidem clementiæ ſuæ præmia vivus vidit. Præter enim vitæ & regiminis (ad quadrageſimum quartum usq; annum protenſi) diuturnitatem, conſenſu Urbis & Orbis univerſi, non ſolùm in ſumma veneratione habitus, ſed & præcipuus adorationis cultus ei delatus, quod ante eum mortalium vix ulli contigerat. Dicata quippe illi templa, erectæ aræ, conſtituti ſacerdotes, immolatæ victimæ, & neſcio an Deorum ulli tot tantique honores iis temporibus fuerint habiti. Memoria tam præclari Principis quanta in dignatione apud poſteros fuerit, illud argumento ſit, quòd qui in ejus dignitatem ſucceſſerunt, honori ſummo ſibi ducerent, ab eo AUGUSTI *nomen mutuari: neque etiam hiſtoriæ ullibi, quàm in hoc Principe optimo & glorioſiſſimo deſcribendo, prolixiores deprehenduntur. Verùm vaſtum pelagus ingreſſus, littus repeto, & ad Platonem redeo, cujus effigiem facies averſa exhibet, Virum, ob divinam quam*

profeſſus eſt ſapientiam, verè divinum: de quo proin mihi quatuor dicenda exiſtimo. Primùm vitam ejus paucis exponam. Deinceps ſingularia & præcipua ejuſdem enarrabo. Tertiùm primaria tanti Philoſophi dogmata perſtringam: Ultimùm conjunctionis cum Auguſto rationem, quod quidem caput rei eſt, indicabo.

Plato familiam ſuam arceſſit à Diis pariter & Regibus, nec absque prodigiis. Usque adeo formoſus reperiebatur ut Apollini, cujus Dei ſpeciem gravida mater elegantioris ſtatuæ intuitu fortiter animo impreſſerat, ſimilis exiſtimaretur; ſub ejus cunis examen apum, & mel ſub labiis repertum dicunt, ut vix plura mellitæ eloquentiæ præſagia in unum hominem conſpirare potuerint Natus eſt Athenis, aut ſecundum quoſdam, in Ægina, inſula vicina. Dubium videri poſſit, an Athenis ſit natus, illud tamen conſtat, Parentibus eum natum Athenienſibus, ab ipſo Solone deſcendentibus. Neque etiam educatio ei defuit, qualis adoleſcenti tantæ proſapiæ & ſpei debebatur, & tempora illa requirebant: Edoctus quippe Grammaticam, Muſicam, Hiſtoriam, Poëſin, matheſin, etiam militiæ patriæ initiatus eſt. Ut autem primùm, Philoſophorum illud oraculum Socratem audiit, omnibus reliquis occupationibus & ſtudiis valedixit, præceptoris amantiſſimus, ab eoque viciſſim ſummè adamatus. Omnia etiam extrema tentavit, quibus Præceptorem chariſſimum è triginta Tyrannorum, exitium ei decernentium, manibus liberaret: Obtulit magnam auri vim, ſæpè publicè perorando ejus patrocinium ſuſcepit, pio ſed fruſtraneo conatu; Socrates

enim tandem veneno necatus, gloria ſua ſucceſſorem hunc ipſum reliquit Platonem. Philoſophi tum temporis iniquum à Tyrannis patiebantur fatum, cui ſe ſubducere, quibus poterant modis, neceſſe habebant. Plato ergo Megaram conceſſit, ubi ſtudia ſub Euclidis auſpiciis provexit. Dehinc Cyrenem delatus, mathematicum Theodorum frequentavit. Curioſæ mentis impetus ipſum in Italiam & Ægyptum compulit. In illa Pythagoricos; in hac Theologos abſtruſiores ſui ſæculi audiit, ut Patres Eccleſiæ eum Moſis ſcripta evolviſſe, & plurima exinde Philoſophiæ ſuæ intuliſſe, haut obſcurè conjectârint. S. Auguſtinus ſcribit, Platonem cum Propheta Jeremia converſatum, ſed paulò pòſt comperiit, eum ſexaginta annis ante Platonis in Ægyptum adventum, obiiſſe. Petiit hinc Perſidem de myſteriis religionis ibidem Magos conſulturus, nî bella obicem poſuiſſent, ad usque Indos eorúmque ſacerrimos Brachmannos penetraturus. Redux factus Athenis Philoſophiam docuit, glorioſum & primarium civitatis ſtudium. Quidquid hominum erat melioris notæ per univerſum mundum, ad ejus Academiam certatim gregatimque confluebat. Locus is erat extra urbem, cujus nomen à poſteris in honore perpetuo & etiamnum in uſu eſt habitum. Ductus deſiderio incendii montis prodigioſi Ætnæ, deſeruit ad tempus Athenas, & in Siciliam ſeceſſit, ubi à Dionyſio Tyranno non cognitus modò, ſed etiam expetitus fuit; impatiens verò turpiſſimæ adulationis, quâ ei omnes fœdè abblandiebantur, non dubitavit palàm adverſus aulæ vitia declamare. Verùm, ut veritas odium parit, ita

parum abſuit, quin extremum periculum ſuâ parrheſiâ incurreret Plato, niſi Dion & Ariſtomenes eum imminentibus malis, pro ea quâ apud Principem valebant gratiâ, maturè ſubtraxiſſent. Evaſit tamen miſſus ad Lacedæmonium Legatum, qui habitu mancipii eum Æginam miſit: indeque Athenas ſuas rediit, libertati redditus. Iter denuò ſuſcepit Syracuſas, arceſſitus Dionyſii junioris precibus, ut ab eo regnandi artes addiſceret. Sed paulò pòſt remiſſus in patriam, iterumq; vocatus, à monſtro hoc humani generis atque prodigio dimiſſus deinde fuit ob ſuſpicionem nimiæ cum miniſtro aulico familiaritatis. In patria ergo liber ab omni anxietate vixit: Et quamvis plurimi eius famam maledictis tentarent, virtute tamen calumniam, & quicquid de eo erat pravæ ſuſpicionis, ſuperavit. Cum Xenophonte & Ariſtippo aliquando malè conveniebat, ſed quòd omnes tres ſectarentur & profiterentur virtutem, paulo pòſt reditum inter ipſos eſt in gratiam. Obiit tandem annum agens LXXXI morte placidâ, inter epulas, quibus amicos die ſuo natali exceperat. Corpus terræ mandatum in Academia ipſa, omni honoris cultu, tantæ virtuti & meritis debito. Epitaphiis plurimis luxuriabat funus. Ipſi Reges & Reſpublicæ ei aras & ſtatuas erigebant. Rex Mithridates quod in Academia collocarat monumentum hac epigraphe inſignivit.

ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ Ο ΡΟΔΟΒΑΤΟΥ ΠΕΡΣΗΣ
ΜΟΥΣΑΙΣ ΕΙΚΟΝΑ ΑΝΕΘΕΤΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΗΝ ΣΙΛΑΝΙΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕ·

MITHRIDATES RHODOBATI FILIVS, PERSA, MVSIS IMAGINEM PLATONIS DEDICAVIT, QVAM FECIT SILANIO.

In

In privata Piblosophi noſtri vita, plurima occurrunt cognitione Tua, Vir Illuſtriſsime, non indigna, quæ ideò præcedentibus ſubjungere, operæ pretium eſſe exiſtimo: quòd ſi tamen aliqua leviora & inferiora ingenio Tuo videbuntur, ea noſtro in Platonem affectui tribuenda cenſeas, qui me vel minima quæque ſectari jubet.

Inter maximas animi dotes, quibus genus omne mortalium anteibat, inſignis præfulget pietas, & erga Deos ſuos reverentia, quâ, cùm cæteros ſapientes longè omnes poſt ſe reliquerit, D I V I N I *titulum, ſummo hominum conſenſu, adeptus eſt. Quotidie dicitur Diis gratias egiſſe, quòd marem non fæminam creâſſent, & Socratem magiſtrum conciliâſſent. Ingenio pollebat vaſtiſsimo & dexteritate admirabili; Cuncta ejus ſublimia, fœcunda, ſuavia: Unde & diſcipulos ſuos ſacrificia Gratiis ſæpius offerre juſsit. Ut verò erat formâ eximiâ, ita omnes quotquot intuebantur, ejus ducebantur amore; verùm modeſtia & verecundia ſupra formam emicabant. Et ut amorem vultu, ita voce adſenſum, apud omnes qui eum audiebant, conciliabat.*

Nobiliores imprimis fæminæ tantâ cupiditate doctrinam ejus amplectebantur, ut aliam nullam admitterent. Peregrinam quandam ferunt virili habitu ſumpto, quò majore libertate polleret, ſæpius ad eum audiendum acceſsiſſe, nec niſi diu pòſt, perſonam hanc depoſuiſſe. Fuit quidam Stoicus Philoſophus qui Photio obſervante, hiſtoriam De fæminis Platonicis *ſcripſit, quod convenit cum illo Apuleii:* Multi auditores utriusque

ſexûs in ejus philoſophia floruerunt. *Eâ fuit eloquentiæ majeſtate ac ſuavitate, ut in vulgus manârit:* Quòd ſi Jupiter græcè loqui amaret, fore, ut non alio quàm Platonis ſermone ſit uſurus. *Unde rectè de illo Quintilianus:* Philoſophorum quis dubitet Platonem eſſe præcipuum, ſive acumine differendi ſive eloquendi . facultate divinâ quadam & Homericâ? Multum enim ſupra proſam orationem & quam pedeſtrem Græci vocant, ſurgit: ut mihi non hominis ingenio ſed quodam Delphico videatur inſtructus oraculo. *Nullus unquam Philoſophorum majorem Auditorum numerum coëgit, & ſi vel unus ipſi contigiſſet Ariſtoteles, gloriæ ejus tanti Viri præſtantia ſufficere potuiſſet. Rariùs & parciùs non tam ridebat, quàm ſubridebat, quòd crederet nimium & effuſum riſum à recta ratione alienum: jocos tamen & ſales facilis admittebat, ſed quibus placeret, non offenderet.*

Ab avaritia & ambitione ſemper fuit alieniſſimus, nec minùs conqueſtus eſt Dionyſius de modeſtia Platonis, quàm protervia Ariſtippi: Plato ſemper libros; Ariſtippus ſemper nummos.

Athenienſes reducem ex Sicilia factum gaudio univerſali recipiebant, & in partem regiminis invitabant, quam, ut meditationibus ſuis inimicam, recuſavit.

Neque tamen vita ejus, ut ut ſatis laudata, nævis & maculis penitus caruit. Dicitur enim duos pueros quibus cum Aſtrologiæ ſtuduit, amore turpi dilexiſſe, nec minùs virginem Colophoniam. Vitia erant illorum temporum, quibus philoſophia ethnica non ſatis mederi valuit.

Studiis unicè vacabat, ſed bono publico profuturis.

Aberat autem longè à ſtudiis illis moroſis, quæ hominem à vitæ communione avocant, & in ſolitudines compingunt: ſatius judicans, noſſe vivere, quàm diſſerere. Si Dialecticæ non usque adeo accuratam dedit operam, factum id, quòd naturâ à diſputationibus abhorrebat, nudâ contentus veritate. Conatus ejus ſemper audaciores potiùs, quàm timidiores fuerunt, raro litteratorum exemplo. Dionyſio objicienti, ſermones ejus ſenem inſulſum redolere, reſpondit: Et tui plus redolent tyrannum.

Dionyſius Athenas à ſe remiſſum litteris compellavit, quibus rogavit, ne mali quid de eo loqueretur, cui Plato: Aliud habeo quod agam, quàm ut de te loquar, quin imò de Te ne cogitare quidem licet.

Cùm Plato quoſdam Philoſophos convivio excepiſſet, Diogenes Cynicus, tantum abfuit, ut gratiam haberet epularum, ut potius unicè ſtuduerit eum irritare. Tapetibus ergo ſtratisq; illius ſuperincedens ſtultè gloriatus eſt, calcare ſe faſtum Platonis: Cui Plato: Calcas, ſed faſtu majori.

Humanis infirmitatibus facilè; ægrè autem malis moribus ignoſcebat. Acriùs reprehendebat ex auditoribus unum quem aleâ ludentem invenerat; cui poſt varias excuſationes regeſſit: Pravas conſuetudines multa mala conſequuntur.

Epulas lautitiásque vitæ non vituperabat; neque tamen admittebat, ut cæteri homines. Infelices ſunt, inquiebat, qui bonis rebus malè abutuntur. Ebrioſis equidem, ſi liceret, ſuaderem, ut ſe in ſpeculo intuerentur: vix enim fieret quin ſuffunderentur turpitudinis admiſſæ

pudore & pœnitentiâ, ſi iis vel tantillum rationis ſupereſſet.

Hæ & innumeræ aliæ ingenii dotes ac virtutes, eum ſupra communem hominum ſortem extulerunt. Multis ſanè artibus opus eſt, quibus ad Philoſophiam accedere licet.

Verùm tranſeo ad tertium quod dicendum reſtat. Nullus eſt Philoſophorum qui tantis argumentis immortalitatem animæ rationalis adſtruxit. Neque enim ullius animum antea ſubiêre rationes, quas illi cœleſte & humano ſublimius ingenium eam in rem ſuppeditavit. Animam aut præmium aut pœnam, dicebat, pro ſuis actionibus bonis vel malis omnino manet; inde homo quâcunque demùm in ſorte vivere videtur feliciſſimè, felix tamen non eſt dicendus, ob continuam corporis & animæ, carnis & ſpiritûs luctam, quarum utrumque ſuas requirit delitias. Omnia hæc à duobus principiis dependere, Deo & materiâ: Iſtâ quidem facilè nos ſuperaturâ, niſi Deus ſuâ bonitate nos identidem erigeret, & miniſtratores nobis Angelos, jam inde ab incunabulis, adpoſuiſſet, qui ſalutis noſtræ curam ſuſcipiendo, infinitæ potentiæ miniſterium inter homines obirent. Qui nobis Angeli, δαίμονες Platoni dicebantur, benigniori nempe vocis ſignificatione, uti etiam Romani Geniis ſuis nomen Dæmoniorum, boni potiùs, quàm ſiniſtri ominis loco habitum indiderant. Quin imò philoſophiam appellabat, meditationem mortis.

Deus ei eſt infinitus, optimus, maximus, independens ab omni alio, à quo cuncta alia dependent. Is ipſe eſt, qui materiam hanc creavit, quam mundum vocamus, cui & animam indidit, motionum omnium cauſam, quique omnipotentiâ ſuâ, omnis materiæ hujus diſpoſitiones, eventus

motus, ad fines optimos dirigit. Mundum verò non fecit infinitum, ſed immortalem, usque adeò, ut rebus corruptibilibus indiderit generandi facultatem, quâ decedentium corporum vices ſupplerentur: In uſus etiam penè innumeros, rotundam ei indidit figuram.

Sola virtus facit hominem beatum; quæ tamen, ut ſuis eluceſcat actionibus, variis indiget adminiculis. Unde trium generum bona facit; Animi, quò pertinent juſtitia, prudentia, fortitudo, temperantia; Corporis & Fortunæ quæ reliquis opitulantur, qualia ſunt; ſanitas, amici, patria, opes, nobilitas, gloria, &c. ſine quibus tamen duobus poſtremis, vir ſapiens non deſinit eſſe beatus. Interea nobis ipſi ſubinde diffidamus, certi, voluntatem noſtram nimis ſæpè in propriam perniciem ruere, ac ſub vario commodorum velo animi tranquillitatem perturbare. Hujus igitur incurſionibus reſiſtendum, metuendi errores, in certum nos exitium, nî ſuperemus, præcipitaturi.

Tria fecit amicitiæ genera: Primum quod natura inſpirat, quale eſt inter parentes & liberos: Alterum quod morum ſimilitudo conciliat: Tertium quod mutua ligant officiorum vincula. Amatorios impetus refert ad hæc tria conjunctim: heic enim & naturam & mores & conſuetudinem ſuas ſibi partes vindicare videmus.

Omnis Reſpublica vel Rege vel Tyranno vel Populo vel Optimatibus regitur. Reges vel legum ex præſcripto, vel ſanguinis jure, adeóq; vel electione, ut apud Carthaginenſes, vel ſucceſſione, ut apud Macedones & Lacedæmonios, conſtituuntur. Regem verò à Tyranno diſtinguit ex eo, quòd ille ſubditorum ſalutem; hic perniciem quærat.

Juſtitiæ partes facit tres, pro triplici noſtro erga Deum, homines & mortuos officio. Leges diſtinguit in ſcriptas & non-ſcriptas, ſive conſuetudines, quas dicit leges propriè dictas non eſſe, quia pro locorum varietate variant, ut ſunt: Quòd non liceat viro habitum muliebrem induere, nudum incedere, résq; alias committere, quæ vel paululum honeſtis moribus obſint.

Quinque facit medicinæ partes, quarum prima pharmaca ſuppeditat & adminiſtratur à pharmacopæo. Secunda ſecat & urit, manu chirurgi. Tertia eſt, quæ diætam præſcribit. Quarta morbos inveſtigat. Quinta doloribus medetur.

Appetitum ejusque paſſiones, quas affectus vocat, diſtinguit in rationales & irrationales, illósque in cerebro collocat, concupiſcentiam verò in hepate: cor conſtituit reliquorum affectuum ſedem & ſcaturiginem.

Quinque commentus eſt differendi modos; tres muſicæ ſpecies: & quatuor nobilitatis; tres gradus pulchritudinis; tres effectus animæ; quatuor virtutis ſigna; quinque magiſtratuum genera; ſex perſuadendi modos; quatuor benè loquendi conditiones; quatuor benefaciendi rationes; quatuor omnium rerum fines; quatuor potentiarum genera; quinque felicitatis partes; tres modos, quibus exercentur artes; quatuor boni differentias; & infinitas alias infinitarum rerum diviſiones, quæ cuncta non minùs divinam ingenii dexteritatem, quàm immenſam eruditionis produnt amplitudinem.

Nonne principia ejus ſunt perſpicua? Theologia pia? Philoſophia admiranda? Quid Politica ejus &

juriſprudentiæ deeſt? Omnia ſanè plena ſapientiæ. In Medicina, cujus fortè agere poſſem arbitrum, nihil video ſuperfluum. Verbo dixerim: Infinita eſt Platonis philoſophia.

Verùm non videtur uſq; adeò diſquiſitu facile, cur in uno nummo juncta Platonis & Auguſti facies? Tacitus Senatores Romanos extremæ inſimulat adulationis, quâ viris in dignitate conſtitutis placere ſtudebant, ut quò progrederetur, non haberet. Ego verò ulteriùs progreſſos crediderim Athenienſes, qui dubio procul nummum hunc Platonicum percuſſerunt. Ita ferebant tempora, ut quicquid præclarum, quicquid illuſtre in aliqua regione habebatur, conſecraretur gloriæ eorum, qui principatum obtinebant & rerum potiebantur. Athenienſes ergo, qui inter Græcos mentis acie ac ſapientiæ gloriâ tantum excellebant, quantum Græci inter gentes orbis reliquas, ſingularem quandam & gratiorem adulandi rationem diſpicientes, rejectis Deorum ſignis, ludorum coronis, regionis fructibus, vulgaríque omni nummorum adparatu, veriſimile eſt, Platonem ſuum, illud omnis ſapientiæ compendium, Auguſto Imperatori obtuliſſe.

Et Zenonis quidem ac Epicuri ſectæ in honore habitæ, Ariſtotelica verò tum temporis vix dum cognita, ut Platonica inter reliquas emicuerit, quantum inter ignes Luna minores. Erat hæc philoſophia viris quibúſvis ſummis in uſu & voluptate poſita, quos inter Jul. Cæſar & Brutus, quamvis hic tandem in Epicuri ille in Stoicorum caſtra tranſierit. Et ipſe quidem Auguſtus ſectæ Platonicæ addictus, ſed, ut temporum illorum ratio inter Romanos ferebat, plus eloquentiæ, quàm philoſophiæ litâſſe cenſendus eſt. Audi

ipſum Sueton. Eloquentiam Auguſtus ſtudiáque liberali ab ætate prima & cupidè & laborioſiſſimè exercuit.

Quin & ipſe Cic. utut Stoicæ philoſophiæ addictiſſimus, plurimis tamen in locis, à Platone ſtat, quem Dei quaſi loco erat veneratus. Platonem autorem ego vehementer ſequor. Plato mihi unus inſtar omnium. Deus noſter Plato. *Quo neſcio quid majus dici poſſit.*

Neq; verò plures Platonis aſſeclas enumerare opus eſt: illud ſaltem dicere non vereor, primos Chriſtianos quorum in numero erant Ariſtides, Apollonius, Bardezanes, Origenes, D. Auguſtinus, Platonicâ philoſophiâ retentâ, cunctis aliis bellum indixiſſe. Juſtinus Philoſophus poſtea martyr factus, fatetur hypotheſes Platonic. viam ei ad religionis Chriſtianæ ſacrarium pandiſſe. Quod quidem ſummo eſt & manebit Platoni honori, ejus philoſophiam prope adeò ad ſanctimoniam & æternitatem noſtræ religionis accedere. Neq; tamen inficias ivero, plurimos philoſophiâ Platonicâ ad interpretandas hæreſes ſuas peſſimè abuſos, ut Tertullianus meritò indoluerit: Platonem omnium hæreticorum factum eſſe condimentum. *Verùm hoc non tam ipſi philoſophiæ Platonis quàm hominum malitiæ tribuendum, qui vel ex ipſis Sacris Scripturis impia quævis dogmata ſua deducere conantur.*

Plura adhuc de Platone dicenda reſtarent, ut puta de ejus Operibus, quæ DCCXLVII voluminibus tument, & de fortuna & duratione philoſophiæ Platonicæ ad noſtra usque tempora: Verùm nonniſi epiſtolam, neque enim librum aut commentarium, ſcribere inſtitui. Unde finem facio vel invitus & verbum non amplius addo, præter obſequentis & addictiſſimi clientis officium, quo me tibi perpetim obſtringo.

Scribebam Baſileæ, Kal. Majis, MDCLXXV.